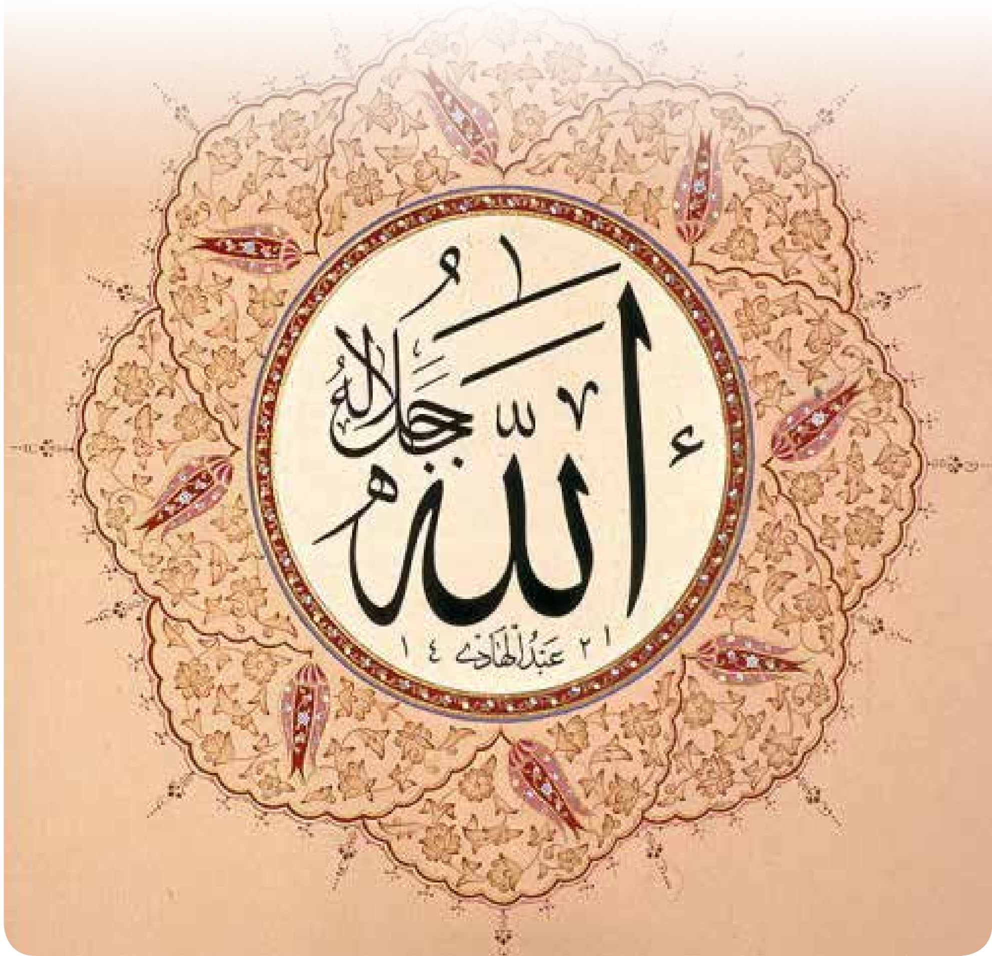
1. ÜNİTE

İNANÇ DÜNYAMIZ

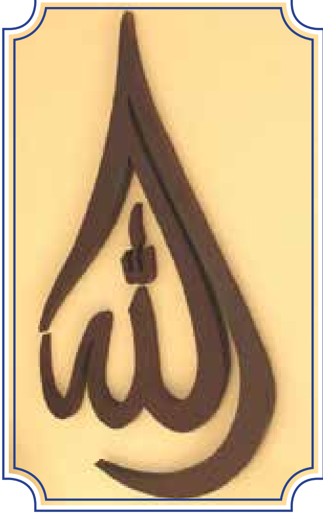
TEMEL KAVRAMLAR

- Din
- İman
- İslam
- Tevhid
- Akide
- Taklit
- Tahkik
- Melek
- Peygamber
- Ahiret
- Kader
- Kaza
- Tasdik
- Rükün
- Yakin
- Zarûrât-ı Diniyye

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Dinin hayatımız üzerindeki etkilerini arkadaşlarınızla konuşunuz.
2. İman, tevhit, kutsal kitap, ahiret hayatı, kader kavramlarını sözlükten araştırınız.
3. İslam'ın temel inanç esasları ile ilgili üç ayet ve üç hadis bulunuz.
4. "İman kalp ile tasdik, dil ile ikrardır." sözü sizin için ne ifade ediyor? Açıklayınız.
5. Peygamberlerin yol göstericiliği hakkındaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Allah (c.c.) lafzı

İnanan insan Rabbine dua eder.

1. İNSAN VE DİN

Allah Teâlâ, içinde yaşadığımız kâinatı mükemmel bir düzende yaratmıştır. Gökleri, yeri ve içindekileri kusursuz olarak düzenlemiştir. Dünyamızı dağlar, ovalar, ormanlar, vadiler, nehirler ve denizlerle donatmıştır. Biz içinde yaşadığımız dünyamızı canlı cansız birçok varlık ile paylaşmaktayız. Bunlar arasında sadece insan, çevresine hâkim olan ve ona şekil veren, onu değiştiren, kendine uygun hâle getiren yegane canlıdır. İnsanın bütün bunları yapması aklı ve iradesi ile olmaktadır. Aklını kullanan insan bir şeyleri nasıl yapacağını planlar. Bu plan ve düşüncesini hayata geçirmek için kararını verir böylece iradesini kullanarak düşüncelerini, istek ve arzularını gerçekleştirir.

Yüce Allah, insana değer vermiş ve onu diğer canlılarda olmayan üstün özelliklere sahip bir varlık olarak yaratmıştır. Bu yüzden insan "Eşrefi mahlukattır." Diğer bir ifadeyle yaratılmışların en şereflisidir. Rabbimiz bu hakikati şöyle ifade buyurmuştur: **"Biz gerçekten insanı en güzel bir biçimde yarattık."**[1] Başka bir ayette ise **"Biz hakikaten insanoğlunu şan ve şeref sahibi kıldık. Onları (çeşitli nakil vasıtaları ile) karada ve denizde taşıdık; kendilerine güzel güzel rızıklar verdik; yine onları, yarattıklarımızın birçoğundan cidden üstün kıldık."**[2]

İnsanın diğer canlılardan üstün kılınması onun, yeryüzünün halifesi olması sebebiyledir. Rabbimiz bu hakikati şu şekilde ifade buyurmuştur: **"Sizi yeryüzünün halifeleri kılan, size verdiği (nimetler) hususunda sizi denemek için kiminizi kiminizden derecelerle üstün kılan O'dur..."**[3] Yüce Allah insanı üstün kıldığı gibi yerdeki ve

1. *Tîn suresi, 4. ayet.*
2. *İsrâ suresi, 70. ayet.*
3. *En'âm suresi, 165. ayet.*

gökteki herşeyi de onun hizmetine vermiştir.[4]

Sahip olduğu akıl ve irade nimetlerini doğru ve yerinde kullanan insan, çevresini ıslah ve imar ederek kültür ve medeniyetler kurmuş, yaratılışıyla uyum içerisinde hareket etmiştir. Bazen de bu iki nimeti yanlış ve kötü şekilde kullanmış çevresini yakıp yıkmış, telafisi zor zararlar vermiştir.

Canlılar içinde insan akıl ve irade sahibidir. Aklını kullanan insan hayatını kolaylaştıracak alet ve makinalar yapmakta böylece çevresine hakim olmaktadır. Birlikte yaşadığı insanlarla ilişkilerinde iyiyi kötüyü, faydalıyı zararlıyı ayırt etmek için aklını kullanmakta ve iradesini kullanarak bunlar arasında tercihler yapmaktadır. Yaptığı bu tercihlerin iyi ve güzel neticelerinden istifade ettiği gibi kötü ve çirkin sonuçlarına da katlanır. Rabbimiz bu hususu şu şekilde ifade etmiştir: “**Biz insana eğri ve doğru iki yolu da göstermedik mi?”**[5] Bir başka ayette de şöyle buyurmuştur: **“De ki, (artık) Hak (yol) Rabbinizden (gelmiştir). Artık dileyen inansın, dileyen de inkar etsin. Şüphesiz biz zalimlere duvarları kendilerini çepeçevre kuşatacak bir ateş hazırladık...**”[6]

İnsan beden ve ruhtan meydana gelmiştir. Bedenimiz maddi yönümüzü ruhumuz ise manevi yönümüzü oluşturur. Bizi diğer varlıklardan ayıran ve bedenimize değer kazandıran şey ruhumuzdur. Ruhumuz soyut bir varlıktır. Bu yüzden elle tutamaz gözle göremeyiz. Ruhumuzla bedenimiz arasındaki ilişkiyi elektrik ile lamba arasındaki ilişkiye benzetebiliriz. Elektriği göremeyiz fakat lamba yanınca var olduğunu anlarız. Nasıl ki lamba elektriksiz yanmazsa bedenimiz de ruhsuz yaşayamaz.

Beden ve ruhun yapıları birbirinden çok farklıdır. Bedenimizin varlığını devam ettirebilmek için onu maddi gıdalarla beslememiz gerekmektedir. Ruhumuzun varlığını devam ettirebilmek için onu manevi gıdalarla beslememiz gerekir. Ruhumuzun ihtiyacını ise Allah’a (c.c.) iman, ibadet, dua, yardımseverlik, şefkat ve merhamet gibi manevi gıdalarla karşılayabiliriz. Ruhumuzun ihtiyacı olan mutluluk ve gönül huzuruna ancak bu şekilde ulaşırız. Nitekim Allah (c.c.): **“Ben insan ve cinleri ancak bana**

Elektriği göremeyiz fakat var olduğunu biliriz.

Canlılar Allah’ın (c.c.) varlığının delillerindendir.

4. bk. Casiye suresi, 13. ayet.
5. Beled suresi, 10. ayet.
6. Kehf suresi, 29. ayet.

ibadet etsinler diye yarattım."[7] buyurarak insanın yaratılış amacını açıklamıştır. Bu amaca ulaşan insan böylece hakiki mutluluğa erişmiş olur.

Ruhumuz ve bedenimiz bize Yüce Allah'ın bir emanetidir. Yüce Rabbimiz bizden bedenimizin sağlığını korumamızı istediği gibi, ruhumuzu da iyiliklerle besleyip kötülüklerden korumamızı istemektedir. Bu da ancak din ile mümkündür. İnsan ruhunun ihtiyaçlarını karşılamak üzere Yüce Allah İslam dinini göndermiştir.

İnsanın inanma ihtiyacı fıtratında vardır. Her insan doğuştan inanma duygusuyla dünyaya gelir. Maddi hayatımızı devam ettirebilmek için yeme-içmeye ihtiyacımız olduğu gibi manevi hayatımızı devam ettirebilmek için de inanma ve ibadet etme ihtiyacımız bulunmaktadır. Allah, insanın inanma ihtiyaçlarını karşılaması için peygamberler aracılığıyla ilahi kurallar göndermiştir. Bu ilahi kurallar bütünü dini oluşturmaktadır.

Din kelimesi sözlükte "âdet, durum; ceza, borç, mükâfat; itaat" anlamlarına gelir. Terim olarak din, "Akıl sahibi insanları kendi hür iradeleriyle iyiye ve doğruya yönelten ve onların dünya ve ahiret mutluluğunu amaçlayan ilâhi kurallar bütünüdür." şeklinde tarif edilir. Bu kuralların başında inanç esasları, ibadetler ve ahlak ilkeleri gelmektedir.

Din akıl sahibi insanları muhatap alır. Aklı olmayan kimseler din ve hukuk tarafından muhatap kabul edilmez.

Dinin hür irade ile benimsenmesi, emir ve yasaklarının yerine getirilmesi gerekir. Dinin gayesi kişiye dünya ve ahiret mutluluğunu kazandırmaktır. İnsan kendi iradesi ile seçmediği, başkası tarafından zorlanarak yaptığı şeylerle mutlu olmaz. Özellikle dinin ibadet ve ahlak boyutu zorlama ile yerine getirilemez. Bu durumdaki kişi ancak bir dış baskı durumunda bazı davranışları yerine getirir ve bu olmadığı zaman başka türlü hareket eder. Bu yüzden insan dinin inanç, ibadet, muamelat ve ahlakla ilgili hükümlerini kendi özgür iradesi ile yerine getirmelidir.

TARTIŞALIM

"Gecenin karanlığı onu kaplayınca (İbrahim) bir yıldız gördü, 'Bu mu benim Rabbim?!' dedi. Yıldız batınca, 'Batanları sevmem.' dedi. Ay'ı doğarken görünce, 'Bu mu benim Rabbim?!' dedi. O da batınca, 'Rabb'im bana doğru yolu göstermezse elbette yoldan sapan toplumların bir ferdi olurum.' dedi. Güneş'i doğarken görünce de, 'Rabb'im budur çünkü bu daha büyük.' dedi. O da batınca şöyle dedi: Ey kavmim! Ben sizin (Allah'a) ortak koştuğunuz şeylerden uzağım. Ben içtenlikle yüzümü, gökleri ve yeri yoktan var edene çevirdim ve artık ben asla Allah'a ortak koşanlardan değilim."

En'âm suresi, 76–79. ayetler.

Yukarıdaki ayetler bağlamında inanma duygusunun "fıtrî oluşu" ne demektir? Arkadaşlarınızla tartışınız.

Yüce Allah buyuruyor ki:

"O hâlde sen, yüzünü ve özünü hak din olan İslam'a çevir. Allah'ın insanları yaratırken özüne yerleştirdiği fıtrata uygun hareket et…"

Rûm suresi, 30. ayet.

7. *Zâriyât suresi, 56. ayet.*

OKUMA PARÇASI

SABUNCU HİKÂYESİ

Kasabadaki büyük küçük herkesin saygısını kazanmış Hasan Hoca, Merkez Camii'nde ikindi namazını kıldırdıktan sonra ağır adımlarla çarşının girişindeki müftülük binasına doğru ilerliyordu. Dükkanların önündeki mermerlerden yürüyor, bunların bittiği yerlerde ise mecburen çamur yola iniyordu. Elbisesine çamur sıçramasın diye dikkatlice yürürken bir taraftan da esnafla selamlaşıyor, hâl hatır soruyordu. Elektrikçi dükkânının yanına gelince Necip Usta, onu dükkânına davet etti:

— Buyurun, hocam! Bir çayımızı için. Bugün Cuma namazında ne güzel izah ettiniz. İnsanları ancak dine sarılmak kurtarır. Hem soracağım bir iki şey de var. Aceleniz yoksa lütfen buyurun!

— Müftülükte işim var; ama o kadar acele değil. Bir çayınızı içip biraz sohbet edelim.

Cami ve namazla pek arası olmayan Sabuncu Kâzım Efendi, Necip Usta'nın komşusuydu. Hocanın sesini duyunca o da elektrikçi dükkanına geldi. Necip Bey çayları söylerken, Sabuncu Kâzım Efendi söze girdi:

— Hoca! Din, insanlara huzur ve saadet getirir, diyorsun. Ama aradan geçen bunca zamana rağmen dünya hâlâ kötü insanlarla dolu. Hasan Hoca:

— Ağır ve derin bir konuya daldın, evladım, dedi. Göz ucuyla sabuncuyu süzdü. Kendinden emin bir şekilde sabuncuya dönüp az ileride kirli ve çamurlu elbisesiyle dolaşan adamı göstererek:

—Dünya, yüzyıllardır sabunu da biliyor. Sabunun kirleri, pislikleri temizleyeceği söyleniyor. Fakat dünyada hâlâ pek çok kir, pislik ve bunlarla kirlenen pek çok insan var, öyle değil mi? dedi.

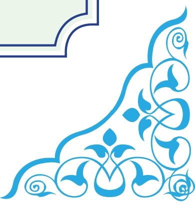
Sabuncu hemen itiraz ederek:

— Öyle ama, dedi, sabun kullanıldığı zaman faydalıdır. Kendini ısrarla çamurun içine atana sabun ne yapsın!

Hasan Hoca fırsatı yakalamıştı. Taşı gediğine koymanın tam zamanıydı:

— Haklısın, dedi. Kendini çamurun içine atana sabun ne yapsın, sabuncu ne yapsın? Evladım! İşte din de böyledir. Uygulanır ve yaşanırsa dünyaya iyilik getirir. Kendini haramlara, günahlara, zulüm ve haksızlığın içine inatla atana din ne yapsın?

Komisyon, Benim Güzel Dinim, s. 20-21.

2. İMANLA İLGİLİ KAVRAMLAR

Yüce Allah buyuruyor ki:
"İman edenler kurtuluşa ermiştir."
Mü'minûn suresi, 1. ayet.

İslam, Allah (c.c.) tarafından peygamberlerin sonuncusu Hz. Muhammed'e (s.a.v.) vahiy yolu ile bildirilerek bütün insanlığa gönderilen son ve hak dindir.

İman, Peygamberimizin (s.a.v.) Allah'tan (c.c.) getirdiği her şeyi kabul etmek ve bunların doğru olduğuna gönülden inanıp tasdik etmektir. İman kalp ile tasdik dil ile ikrardır.

BİLGİ KUTUSU

AKİDE: İslam dininin temel inanç esasları ve hükümlerine verilen isim.

Komisyon, Dinî Terimler Sözlüğü, s. 11.

Kâfir, Allah'ın (c.c.) varlığını, birliğini, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamberliğini ve onun Allah'tan (c.c.) getirdiklerini kabul etmeyen kimseye denir. İman esaslarını kabul etmeyen kimse kâfir olduğu gibi, dinimizin kesin emirlerinden herhangi birini inkâr eden de kâfir olur. Kâfir olarak ölen kimseler, inkârlarının karşılığı olarak, sonsuza kadar cehennem ile cezalandırılacaklardır. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: **"Kâfirler için cehennem ateşi vardır. Onlar ne ölürler, ne de azapları hafifletilir. İşte biz, Allah'ı ve nimetlerini inkâr edenleri böyle cezalandırırız. O kâfirler, cehennemde: "Ey Rabbimiz! Ne olur, bizi buradan çıkarıp dünyaya geri gönder de, önceden yaptığımız kötülüklerin yerine güzel ve faydalı işler yapalım!" diye feryat ederler. Allah Teâlâ da onlara buyurur ki: "Size, bir kimsenin düşünüp ibret alacağı kadar yaşama fırsatı vermedik mi? Üstelik peygamber de gelip sizi uyarmıştı. Öyleyse tadın azabı! Artık, zalimlere yardım edecek hiç kimse yoktur."**[8]

Cahiliye döneminde müşrikler elleriyle yaptıkları putlara tapmaktaydılar.

Müşrik, Allah'ın (c.c.) varlığına inanmakla birlikte, başka varlıkları O'na ortak koşan kimselere denir. Yoktan var etmek, rızık vermek veya şifa vermek yalnız Allah'a (c.c.) aittir. Başka varlıkların bu ve benzeri özelliklere sahip olduğuna inanan kimse O'na şirk (ortak) koşmuş olur. Allah'ın (c.c.) eşi, benzeri veya yardımcısı olduğuna inanmak da şirktir. **"Allah kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz..."**[9]

Münafık, gerçekte inanmadığı hâlde, görünürde Müslüman gibi davranan kimselere denir. İkiyüzlülükleri sebebiyle münafıkların ahiretteki cezaları çok ağır olacaktır. Rabbimiz münafıklarla ilgili şöyle buyurmaktadır. **"... Çünkü o (münafık)lar dıştan iman ettiler, sonra kalpleriyle inkâr ettiler..."**[10] Bir başka ayette de şöyle buyurmaktadır. **"Münafıklar cehennemin dibine atılacaklardır..."**[11]

---

8. Fâtır suresi, 36-37. ayetler.
9. Nisâ suresi, 116. ayet.
10. Münâfikûn suresi, 3. ayet.
11. Nisâ suresi, 145. ayet.

3. İMANIN SÖZ İLE İFADE EDİLMESİ

Tasdik, kabul edip onaylamak, geçerli kılmaktır. İmanın kalp ile tasdik şeklinde gerçekleşmesi, onun can-ı gönülden kabul edilip onaylanması, benimsenmesi ve sahiplenilmesiyle mümkün olur.

İmanın gerçekleşmesi için iman esaslarının hür iradeyle benimsenip kabul edilmesi gerekir. Bu husus Kur'an-ı Kerim'de şöyle ifade edilmiştir: **"De ki: "Hak, Rabbinizdendir. Artık dileyen iman etsin, dileyen inkar etsin..."**[12] Bir başka ayette ise müşriklerin önde gelenlerinin iman etmesi için ısrarla onlara çağrıda bulunan Peygamber Efendimiz (s.a.v.) uyarılmıştır.[13] Ancak iman eden insanın kurtuluşa ereceğini bildiren birçok ayet bulunmaktadır.[14] Peygamberimiz (s.a.v.) de bu konuda şöyle buyurmuştur: *"Cennet ahâlîsi cennete, ateş ahâlîsi de ateşe girdikten sonra Yüce Allah (meleklere): Kimin kalbinde bir hardal tanesi ağırlığınca iman varsa ateşten çıkarınız, diye emreder."*[15]

İkrar, kabul edilen şeyin dil ile sözlü olarak ifade edilmesidir. İmanın dil ile ikrarı bir kişinin Müslüman olduğunu ve iman esaslarını kabul ettiğini sözlü olarak açıklaması ve beyan etmesidir. Bizler insanların gönlünden geçenleri bilemeyeceğimiz için sözlerine göre hareket ederiz. Bir kişi diliyle inandığını söylüyorsa onu inanmış kabul ederiz. İman esaslarını dil ile ikrar eden bir kişi Müslüman sayılır ve onların sahip olduğu her türlü hak ve sorumluluklara sahip olur.

Tahkikî iman, imana ait bütün meseleleri delilleriyle ayrıntılı bir şekilde bilen gönlüyle tasdik edip diliyle ikrar eden kimsenin imanına denir.

Taklidî iman, iman esaslarını ana-babasından, çevresinden duyduğu ve öğrendiği şekilde kabul edip ezbere sayabilen ve fakat detaylarını bilmeyen kişinin imanıdır.

Îcmalî iman, Peygamberimizin (s.a.v.) inançla ilgili haber verdiği şeylerin hepsine birden inanmaya denir. Genellikle icmalî imana sahip olan kişilerin imanı taklidî iman olarak tanımlanmaktadır.

Tafsilî iman, Peygamberimizin (s.a.v.) Allah'tan (c.c.) haber verdiği şeylerin her birini delilleriyle bilip inanmaya denir. Bu şekilde imanın gereklerini çok iyi bir şekilde bilen kişinin imanı tahkikî imandır.

12. *Kehf suresi, 29. ayet.*
13. *bk. Abese suresi, 5-7. ayetler.*
14. *bk. Bakara suresi, 19. ayet; Hadid suresi, 19, 28. ayetler.*
15. *Buhârî, İman, 15; Müslim, İman, 82.*

Yüce Allah buyuruyor ki:

نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنزَلَ التَّوْرَاةَ وَالْإِنجِيلَ

"O, sana Kitab'ı hak ve kendisinden öncekileri doğrulayıcı olarak indirdi. O, daha önce Tevrat'ı ve İncil'i insanlar için birer hidayet olarak indirmişti. "

Âl-i İmrân suresi 3. ayet.

Mü'min, Müslüman, Allah'ın (c.c.) varlığını, birliğini, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamberliğini ve onun Allah'tan (c.c.) getirdiklerini gönülden kabul eden kimseye Mü'min veya Müslüman denir. Müslüman olmak kişiye çok büyük bir şeref ve değer kazandırır. Rabbimiz bu hususu şu şekilde ifade etmektedir: **"İman edip güzel amel işleyenler, yaratılmışların en hayırlılarıdır. Onların Allah katındaki ödülleri, içinden ırmaklar akan Adn cennetleridir. Orada sonsuza kadar kalacaklardır. Allah onlardan hoşnuttur, onlar da Allah'tan. Bütün bunlar, Rablerine karşı gelmekten sakınanlar içindir."[16]**

Yakîn, kesin olan, aksine ihtimal olmayan, anlamına gelir. Istılahta sabit ve kesin inanç anlamına gelir. Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: *"Kim, Allah'tan başka ilah olmadığına kalbi ile yakîn olarak ve ihlaslı bir şekilde iman ederse, cennete girer…"*[17]

Rükün, bir şeyin aslını oluşturan parçalardan her biri; cüzü, unsurudur. Terim olarak, inanç, ibadet, akitleri oluşturan kısımlardan her biridir. İmanın rüknü, kalp ile tasdiktir. Namazın rükünleri, namazı oluşturan kıyam, kıraat, rükû, secde gibi fiil ve davranışlardır.

Tasdik, kabul edip onaylamak, geçerli kılmaktır. İmanın kalp ile tasdik şeklinde gerçekleşmesi, onun canıgönülden kabul edip onaylanması, benimsenmesi ve sahiplenilmesiyle mümkün olduğunu ifade eder.

Kur'an-ı Kerim'de iman sadece dil ile ikrara değil aynı zamanda kalp ile tasdiğe bağlı olduğu bildirilmiştir.[18] İmanın gerçekleşme yeri kalptir. Yine bir başka ayette **"… İşte onların kalbine Allah imanı yazmış…"[19]** yazılmış ifadesi ile kalbin, imanın tasdik edildiği yer olduğu vurgulanmıştır. Peygamberimiz'de (s.a.v.) kalbinde hardal tanesi ağırlığınca iman bulunanın kurtulacağını müjdelemiştir.[20] Bu yüzden tasdik imanın rüknüdür.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"Allah'tan başka ilah yoktur ve Muhammed Allah'ın resulüdür diye şehadet getiren kimseye Allah Teâlâ cehennemi haram kılar…"

Müslim, İman, 47.

3.1. Kelime-i Tevhid

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ

"Lâ ilâhe illallah Muhammedü'r-resulullah" ifadesi kelime-i tevhiddir. Bu sözün anlamı şudur: "Allah'tan başka ilah yoktur, Muhammed Allah'ın peygamberidir."

YORUMLAYALIM

Kelime-i tevhidi söyleyen neyi kabul etmiş olduğunu ifade etmektedir? Yorumlayınız.

16. *Beyyine suresi, 7-8. ayetler.*
17. *Buhârî, Enbiya 47.*
18. *bk. Nahl suresi, 106. ayet, Hucurat suresi, 16. ayet.*
19. *Mücâdele suresi, 22. ayet.*
20. *bk. Buhârî, İman, 15; Müslim, İman, 82.*

3.2. Kelime-i Şehadet

اَشْهَدُ اَنْ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

"Eşhedü ellâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resulüh" ifadesi kelime-i şehadettir. Bu sözün anlamı şudur: "Allah'tan başka ilah olmadığına ve Hz. Muhammed'in Allah'ın kulu ve peygamberi olduğuna şahitlik ederim."

Gerek **kelime-i tevhid** ve gerekse **kelime-i şehadet** iki bölümden oluşmaktadır. Her ikisinde de yer alan "Allah'tan başka ilah yoktur." sözü tevhid olarak ifade edilir. Kelime olarak birlemek, bir olduğunu söylemek anlamına gelen **tevhid**, Allah'tan (c.c.) başka ilah, tapılacak, kulluk edilecek bir varlığın olmadığını ifade eder. İslam inanç esasını en öz şekilde ifade eden, ebedî kurtuluşun anahtarı olan bir sözdür. Tevhidi kalben benimseyen ve bunu diliyle de ifade eden mü'min hayatını bu inanca göre düzenleyeceğini, işlerini Allah'ın emrine göre yürüteceğini kabul etmektedir.

Yüce Allah, Kur'an-ı Kerim'de tevhid inancı ile ilgili olarak şöyle buyurmaktadır: **"De ki: O Allah birdir. Her şey O'na muhtaçtır. O, doğurmamış ve doğmamıştır. O'nun hiçbir dengi de yoktur."**[21]

Kelime-i tevhidde ve kelime-i şehadette yer alan "Muhammed Allah'ın peygamberidir." sözü ise Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Allah'ın (c.c.) hükümlerini bize bildiren elçisi olduğunu ifade eder. Peygamberimiz (s.a.v.) bize Rabbimizi tanıtan, O'nun isimlerini, sıfatlarını, yüce vasıflarını öğreten, bu dünyaya geliş gayemizi, niçin ve nasıl yaşamamız gerektiğini öğreten "öğretmenimiz"dir. Dünya ve ahiret saadetini elde etmenin yolu Peygamberimizin (s.a.v.) terbiye ve eğitimini almak onun yolundan gitmekle mümkündür.

4. İMAN ESASLARI

Bizler kelime-i şehadeti söyleyerek Müslümanlığımızı ifade etmiş oluruz. Kelime-i şehadet iman esaslarını özet olarak ifade etmektedir. Allah'a (c.c.) ve Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamberliğine inandığımızı ifade ederiz. Bu ikisine inanmak Allah'ın (c.c.) bize gönderdiği, Peygamberimizin (s.a.v.) de öğrettiği tüm esasları kabul etmeyi gerektirir. Bu yüzden kelime-i şehadet iman

En Kutlu Söz

Bir avuçtuk biz,
Göklere sığmayan.
Bir avuçtuk biz,
Cennete susayan.
Düşmez dilimizden,
Sökülmez kalbimizden,
En kutlu sözdür bu,
Lâ ilâhe illallah.

Yâr oldun gönlüme,
Sevgi ektin içime.
Tevhid binasında,
Gönlüm gönlün üstüne.
Düşmez dilimizden,
Sökülmez kalbimizden,
En kutlu sözdür bu,
Lâ ilâhe illallah.

Alnımızın aklığı,
Zalime kâbus olur,
Mazlumun canı yansa,
Âhı bize dokunur.
Düşmez dilimizden,
Sökülmez kalbimizden,
En kutlu sözdür bu,
Lâ ilâhe illallah.

Ömer Karaoğlu, İzler-1 Albümünden.

21. *İhlâs suresi, 1-4. ayetler.*

آمَنْتُ بِاللّٰهِ وَ مَلٰئِكَتِهِ وَ كُتُبِهِ وَ رُسُلِهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ
وَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَ شَرِّهِ مِنَ اللّٰهِ تَعَالَى وَ الْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ

Anlamı: "Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, kadere, hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna inandım. Öldükten sonra tekrar diriliş haktır. Allah'tan başka ilah olmadığına, Hz. Muhammed'in, onun kulu ve elçisi olduğuna şahitlik ederim."

Allah (c.c.) lafzı

esaslarının hepsini içinde toplayan özlü sözdür. İslam âlimleri temel iman esaslarını icmalî (genel) bir şekilde "amentü" duasıyla ifade etmişlerdir.

Cibril hadisinde Hz. Peygamber, "İman nedir?" sorusuna şu şekilde cevap vermiştir: *"İman; Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, kadere, hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna inanmaktır."*[22]

Bir kimsenin mü'min sayılabilmesi için **zarurât-ı diniye** denilen hususlara inanması gerekir. Zarurât-ı diniye altında ele alının hususlar İslam dinin temel özelliklerini, yapısını, hedeflerini, kutsallarını, ibadet ve yasaklarını içermektedir. Sadece iman esaslarını kabul edip İslam'ın sembolü hâline gelmiş ve diğer din ve inançlardan İslam'ı ayırt eden hususları kabul etmemek İslam'ı da kabul etmeme anlamına gelir. İslam alimleri zarurât-ı diniyenin üç temel husustan oluştuğunu belirtmişlerdir.

Birincisi iman esaslarıdır. İkincisi temel ibadetlerin farz olduğuna inanmaktır. Beş vakit namaz, zekât, ramazan orucu ve hac gibi ibadetler mutlaka kabul edilmesi gereken ibadetlerdir. Bunları inkar etmek küfrü gerektirir. Üçüncüsü ayet ve hadislerle kesin olarak yasaklanan şeylerin haram olduğunu kabul etmek ve bunların farz olduğuna inanmaktır. Şarap içmek, haksız yere birini öldürme, haksız yere birinin malını alma, hırsızlık, ana babaya itaatsizlik etme zina etme, yetim malı ve faiz yeme, yalan söyleme bu tür yasaklanan davranışlardandır.

4.1. Allah'a İman

Kâinatta her şeyin bir düzen ve intizam içinde hareket ettiğini görüyoruz. En küçüğünden en büyüğüne tüm kâinat sınırsız bilgi ve sonsuz kudret sahibi olan bir yaratıcıya işaret ediyor ki O da Allah Teâlâ'dır. Rabbimiz gerek iç dünyamızda ve gerekse çevremizde pek çok delil ile kendi varlığını ve büyüklüğünü göstereceğini şu şekilde beyan ediyor: **"İnsanlara, hem kendilerinde hem de dış dünyada delillerimizi göstereceğiz..."**[23] Kendimize ve çevremize şöyle bir baksak Allah'ın (c.c.) varlığına işaret eden pek çok delil görebiliriz. Bütün organlarımızı detaylı bir şekilde incelediğimiz zaman Allah'ın (c.c.) sınırsız ilmini ve eşsiz kudretini daha açık bir şekilde hissederiz.

22. Müslim, İman, 1.
23. Fussilet suresi, 53. ayet.

Bütün iman esasları Allah Teâlâ'ya imana dayanır. Biz O'nun varlığına, birliğine yüceliğine inanarak Mü'min ve Müslüman oluruz. Allah'ın (c.c.) kâinatı yaratan, idare eden, kendisine ibadet edilen, isim ve sıfatlarında tek, eşsiz ve en yüce varlık olduğunu kabul etmeye tevhid denir. Tevhid anlayışı, inanç sisteminin temelini oluşturur.

"Allah" kelimesi tüm kâinatı yoktan var eden Yüce Rabbimizin özel ismidir. Kur'an'da en çok geçen ismi budur. Rabbimizin bunun dışında Rahman, Rahim gibi pek çok ismi vardır ki bunlara "esmâ-i hüsnâ" denir. Rabbimizin özelliklerini ifade eden bu "güzel isimleri" ile O'nu tanır, öğrenir ve O'na dua ederiz. Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır. **"Allah, kendisinden başka ilah olmayandır. En güzel isimler ona mahsustur."**[24]

BİLGİ KUTUSU

Başlangıçta bir tek hücreden meydana gelen insan vücudunda ortalama 100 trilyon hücre vardır. Her bir hücre çekirdeğinde de birer DNA molekülü bulunmaktadır. İnsanın özelliklerine ait bütün bilgiler, bu molekülün içindeki genlerde kayıtlıdır. İnsan hücresinde yaklaşık 3 milyar gen vardır. Yani her bir hücredeki DNA'da bizimle ilgili 3 milyar farklı konuda bilgi saklıdır. Tenimizin renginden göz rengimize ve kalıtımsal hastalıklarımıza kadar bütün bilgilerimiz DNA'daki genlerde saklanmakta, bu genler vasıtasıyla nesilden nesile aktarılmaktadır. Bir insan beyninin içinde ortalama 100 milyar nöron, yani sinir hücresi bulunmaktadır. Algılamak, görmek, hissetmek için bu hücrelerin birbirleriyle iletişiminin sağlanması gerekmektedir. Beynimizdeki 100 milyar sinir hücresi, toplam 100 trilyon bağlantı yoluyla iletişim kurmaktadır. Şu an okumakta olduğunuz bu satıra bakarken, gözünüzde milyarlarca işlem gerçekleşir. Bütün bu işlemler, saniyenin yalnızca onda biri kadarlık kısa bir süre içinde gerçekleşir.

Komisyon, Benim Güzel Dinim, C 3, s. 79.

DUA EDELİM

"En güzel isimler Allah'ındır. O hâlde ona o güzel isimlerle dua edin..."

A'râf suresi, 180. ayet

YÂ ALLAH! Ey bütün güzel isim ve sıfatları kendisinde toplayan Allah'ım! Sana en büyük isminle dua ediyoruz. Dualarımızı kabul et!

YÂ RAHMÂN! YÂ RAHÎM! Ey bütün varlıklara şefkat ve merhametle muamele eden Allah'ım! Bize hem dünyada hem ahirette merhamet eyle!

YÂ REZZÂK! Ey bütün varlıkların rızkını veren Allah'ım! Bize bol ve helal rızık ver!

YÂ HAFÎZ! Ey her şeyi koruyan ve gözeten Allah'ım! Beni, ailemi ve bütün Müslümanları her türlü belâ ve kötülüklerden koru!

YÂ MUSAVVİR! Ey her şeyi en güzel şekilde yaratan Allah'ım! Görünüşümü güzelleştirdiğin gibi, ahlakımı da güzelleştir!

YÂ MÜCÎB! Ey gönüllerden geçen, dudaklardan dökülen her türlü duayı işitip kabul eden Allah'ım! Bizi Sana gönülden dua eden ve duası kabul olan kullarından eyle!

---

24. Tâhâ suresi, 8. ayet.

Yüce Allah buyuruyor ki:

"Sizi yaratan, size işitme duyusu, gözler ve kalpler veren O'dur..."

Mülk suresi, 23. ayet.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

Üç özellik vardır; bunlar kimde bulunursa o kimse, imanın tadını alır:
Allah ve Resulünü, herkesten fazla sevmek.
Sevdiğini Allah için sevmek.
Allah kendisini küfür bataklığından kurtardıktan sonra tekrar küfre dönmeyi, ateşe atılmak gibi çirkin ve tehlikeli görmek."

Buhârî, İman, 9.

Yüce Allah buyuruyor ki:

"Gözler O'nu idrak etmez, halbuki O gözleri idrak eder...."

En'âm suresi, 103. ayet.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"Allah'ın zâtı hakkında aklınıza ne gelirse gelsin, Allah ondan farklıdır. Siz Allah'ın yarattığı şeyler hakkında düşününüz. Allah'ın bizzat kendisi hakkında düşünmeyiniz. Çünkü Allah'ın zâtını kavrayamazsınız."

Heysemî, Mecmau'z-Zevâid, C I, s. 81.

Allah'ın (c.c.) isimlerinin her biri O'nun aynı zamanda bir sıfatıdır. Bu isimler Allah'ın (c.c.) kudretinin farklı şekillerde tecellileridir. O'nun isimlerini bilmek Rabbimizi daha iyi tanımamıza yardımcı olur. Allah'tan (c.c.) bir dilekte bulunacağımız zaman veya dua edeceğimiz zaman genellikle Allah'ın (c.c.) isimlerinden bazıları ile dilekte bulunur ve dua ederiz. Örneğin bol rızık isterken O'nun Rezzak ismi ile, günahların affı için O'nun Rahim, Gafur ve Afuv ismiyle yakarırız.

Rabbimizin güzel isimlerinden biri de "Vedûd"tur. Yani Allah (c.c.), hem "çok seven", hem de "çok sevilen"dir. Sevginin kaynağı olan Yüce Rabbimiz, kullarını çok sevmektedir. Bu sevgisinin bir tezahürü olarak sayısız nimetler vermiştir. Seven sevdiğine itaat eder. Allah'a (c.c.) imanın ve O'nu sevmenin en güzel ispatı, itaat etmektir. Çünkü gerçek sevgi, davranışlarımızla belli olur. Kalbimiz Allah (c.c.) sevgisiyle dolduğunda hayatımız anlam kazanır, davranışlarımız olgunlaşır ve ahlakımız güzelleşir. Böylece Allah da (c.c.) bizi sever.

Rabbimizi isimleriyle ve sıfatlarıyla tanırız. Allah Teâlâ'nın isimleri (esma-i hüsnâ) aynı zamanda Allah'ın (c.c.) sıfatlarını da ifade eder. İslam alimleri Rabbimizin isimlerini de göz önünde bulundurarak sahip olduğu vasıfları sıfatlar olarak nitelemişlerdir. Bunları bilmek Rabbimizi daha iyi tanımamıza yardımcı olur.

Varlıkları algılamamızı sağlayan duyu organlarımızın bir sınırı vardır. Bundan dolayı her şeyi göremez, her sesi işitemeyiz. Meselâ, çevremizdeki mikrop ve virüsleri göremediğimiz gibi, karıncanın ayağından çıkan çok düşük ya da dünyanın dönüşü sırasında meydana gelen çok yüksek sesleri işitemeyiz. Duyu organlarımızın sınırları olduğu gibi, aklımızın da algılama ve kavrama kapasitesi sınırlıdır. Aklımızın kavramakta zorlandığı alanlardan biri de, Allah Teâlâ'nın zâtı ve sıfatlarıdır. O'nun zâtı hakkında fikir yürütemeyiz. Allah (c.c.) kendisini nasıl tanıtırsa, biz O'nu ancak bize bildirdiği özellikleriyle tanır, O'na öyle inanırız. Yüce Rabbimiz, kendisini daha iyi tanıyabilmemiz için Kur'an-ı Kerim'de sıfatlarından bahsetmektedir. Allah'ı (c.c.) anlayabilmek ve O'na gereği gibi inanabilmek için bu sıfatları bilmeliyiz. Allah'ın (c.c.) sıfatlarını, iki bölümde inceleyebiliriz.

Zâtî Sıfatlar: Yalnızca Allah'ta (c.c.) bulunan, O'nun dışındaki varlıklarda bulunmayan, bulunması da mümkün olmayan sıfatlardır. Zâtî sıfatlar şunlardır:

Vücûd: Rabbimizin var olması demektir. Allah'ın (c.c.) varlığı kendisinden olup başkasına bağlı değildir. Diğer tüm varlıklar varlığını ondan alırlar. Bu yüzden Rabbimizin varlığı zorunludur (vâcibü'l-vücûd). Tüm varları var etmek için bir var olana ihtiyaç vardır ki o da Allah Teâlâ'dır. Bütün varlıklar onun varlığına delildir. İnsan kendisini ve içinde yaşadığı kâinatı incelediğinde bunu açıkça görecektir. **"O Yüce Allah, görüleni de görülmeyeni de bilen, kendisinden başka ilah olmayan, ancak kendisi var olan Allah'tır."**[25]

Kıdem: Rabbimizin ezelî olması, başlangıcının olmaması demektir. Ne kadar geriye gidilirse gidilsin, Allah'ın (c.c.) var olmadığı bir zaman düşünülemez. Allah (c.c.) sonradan meydana gelmiş bir varlık değildir. Ezelî (kadim) bir varlıktır. Allah'ın (c.c.) varlığı zorunlu olduğu için ezelî olması da zorunludur. Kıdem sıfatının zıddı olan sonradan olmak, Allah (c.c.) hakkında düşünülemez. **"O her şeyden öncedir (evvel), kendisinden sonra hiçbir şeyin kalmayacağı sondur (âhir), varlığı açıktır (zâhir), gerçek niteliği (yaratılanlara) gizlidir (bâtın). O her şeyi bilendir."**[26]

Bekâ: Rabbimizin ebedî olması, varlığının sonunun olmaması demektir. Ezelî olanın ebedî olması da zorunludur. Bekânın zıddı olan sonu olmak Allah (c.c.) hakkında düşünülemez. Ne kadar ileri gidilirse gidilsin Allah'ın (c.c.) olmayacağı bir an düşünülemez. Kur'an-ı Kerim'de Allah'ın (c.c.) ebedî oluşu şöyle ifade edilir: **"... Allah'ın zatından başka her şey yok olacaktır. Hüküm onundur ve siz ancak ona döndürüleceksiniz."**[27]

Vahdaniyet: Rabbimizin tek ve eşsiz olması demektir. Allah Teâlâ zatında, sıfatlarında, fiillerinde bir ve tek olup eşi, benzeri ve ortağı yoktur. İslam en önemli inanç esaslarından olan "tevhid" Allah'ın (c.c.) vahdaniyet sıfatıyla ilgili olup, isim ve sıfatlarında tek olduğunu kabul etmeyi gerektirir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır: **"De ki: O Allah tektir."**[28]

Muhâlefetün li'l–havâdis: Rabbimizin hiçbir varlığa benzememesi eşsiz ve benzersiz olması demektir. Allah'tan (c.c.) başka her varlık sonradan olmuş ve yaratılmıştır. Rabbimiz sonradan olan şeylere hiçbir yönden benzemez. Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmuştur: **"... Onun benzeri hiçbir şey yoktur. O işitendir, görendir."**[29]

25. Haşr suresi, 22. ayet.
26. Hadîd suresi, 3. ayet.
27. Kasas suresi, 88. ayet.
28. İhlâs suresi, 1. ayet.
29. Şûrâ suresi, 11. ayet.

BULALIM

"(Ey Muhammed!) De ki: O Allah, bir tektir. Allah Samed'dir (her şey kendisine muhtaç olduğu hâlde O, hiçbir şeye muhtaç değildir.) Doğmamış ve doğurmamıştır. Hiçbir şey O'na denk değildir."

İhlâs suresi, 1-4. ayetler.

Yukarıdaki surede geçen Allah'ın (c.c.) sıfatlarını bulunuz.

SÜBÛTÎ SIFATLAR

- *Hayat (Hayat sahibidir.)*
- *İlim (Bilendir.)*
- *Semi (İşitendir.)*
- *Basar (Görendir.)*
- *İrade (Dileyendir.)*
- *Kudret (Her şeye gücü yetendir.)*
- *Kelam (Konuşandır.)*
- *Tekvin (Yaratandır.)*

Yüce Allah buyuruyor ki:

"... O (Allah) işitendir, bilendir."

Bakara suresi, 137. ayet.

Kıyâm bi nefsihî: Rabbimizin varlığı kendiliğinden olup, var olmak için bir başka varlığa muhtaç değildir. Rabbimizi bir başkası var etmemiştir, varlığı kendiliğindendir. Çevremizde bulunan canlılar varlıklarını devam ettirebilmek için bir başka varlığa muhtaçtır. Allah (c.c.) ise hiç kimseye ve hiçbir şeye muhtaç değildir. Yüce Rabbimiz bu gerçeği bizlere şöyle bildirmektedir: **"Ey insanlar! Sizler hepiniz Allah'a muhtaçsınız. Hiçbir şeye ihtiyacı olmayan, her türlü övgüye ve hamde layık olan ise ancak Allah'tır."[30]**

Sübûtî Sıfatlar: Yüce Allah'a ait olan bazı sıfatlar, O'nun tarafından sınırlı olarak başka varlıklara da verilmiştir. Bunlara sübûtî sıfatlar denir. Sübûtî sıfatlar şunlardır:

Hayat: Rabbimiz hayat sahibi, diri ve canlıdır. O'nun canlılığının başlangıcı ve sonu yoktur. O'nun hayatı, yaratılmışların hayatı gibi zamana, mekâna, sebebe bağlı değildir. Her canlıya O hayat vermekte, her şey O'nunla hayat bulmaktadır.

İlim: Rabbimiz yerlerde ve göklerde olan her şeyi bilir. Onun bilmediği hiçbir şey yoktur. Olmuşu, olanı ve olacağı, gizliyi ve açığı bilir. Göklerin, yerin, bu ikisi arasında olan tüm canlıların, kâinâtta işleyen tüm kanunların, meydana gelen tüm olayların bilgisine sahiptir. Allah'ın (c.c.) bilgisi sınırsızdır. Allah'ın (c.c.) bilgisi diğer varlıkların bilgisine benzemez, artmaz ve eksilmez. O her şeyi ezelî ilmiyle bilir. **"... O karada ve denizde ne varsa bilir. Onun ilmi dışında bir yaprak bile düşmez..."[31]**

Semi': Rabbimiz gizli açık her şeyi eksiksiz olarak işitir. Bütün kâinattaki varlıkların seslerini duyar. İçimizdeki yalvarış ve yakarışları işitir, dualarımız ona ulaşır. Allah'ın (c.c.) işitmek için herhangi bir alete veya organa ihtiyacı yoktur. Allah'ın (c.c.) işitme gücü sınırsızdır. Bir şeyi duyması, aynı anda diğerlerini işitmesine engel değildir.

Basar: Rabbimiz her şeyi görür. Görmek için bizim gibi göze ihtiyacı yoktur. Her şey onun kontrol ve gözetimi altındadır. Herhangi bir şeyin uzak-yakın; gizli veya açık, büyük ya da küçük olması O'nun görmesine engel değildir.

İrade: Rabbimizin iradesi vardır. Bir şeyin var olabilmesi için Allah'ın (c.c.) dilemesi yeterlidir. O'nun

30. *Fâtır suresi, 15. ayet.*
31. *En'âm suresi, 59. ayet.*

iradesini geri çevirecek, verdiği hükmü durduracak hiçbir güç yoktur. Kâinatta var olmuş ve olacak her şey Allah'ın (c.c.) iradesi yani dilemesi ve istemesi doğrultusunda meydana gelir.

Kudret: Rabbimiz sonsuz güç ve kudret sahibidir. O'nun her şeye gücü yeter. O'nun gücünün sınırı yoktur. Kâinatta her şey Allah'ın (c.c.) güç ve kudretiyle olmakta, bu gücün emri altında düzenli ve planlı bir şekilde hareket etmektedir. Yıldızlar, galaksiler, uzay, canlı ve cansız bütün varlıklar Allah'ın (c.c.) sonsuz ve sınırsız güç ve kudretinin açık delilleridir.

Kelam: Rabbimiz kelam (söz) sahibidir. Allah'ın (c.c.) konuşması bizim konuşmamız gibi değildir. O ağız, dil, ses ve harf olmadan konuşur. O'nun hiçbir sözü, insanların sözleriyle kıyaslanamaz. Yüce Rabbimiz her bir varlıkla onun anlayacağı bir lisan ile konuşur. Gönderdiği kutsal kitaplar aracılığıyla peygamberlere ve onlar vasıtasıyla bütün insanlığa hitap etmiştir. Kur'an-ı Kerim ve diğer peygamberlere indirilen kitaplar O'nun sözüdür. Yüce Rabbimizin kelam sıfatı ile ilgili bir ayette şöyle buyrulur: **"Allah, bir insanla ancak vahiy yoluyla, yahut perde arkasından konuşur. Yahut bir elçi gönderip, izniyle ona dilediğini vahyeder. Şüphesiz O yücedir, hüküm ve hikmet sahibidir."[32]**

Tekvin: Rabbimiz kainatı ve içindekileri yaratandır. O'nun yaratması, yoktan var etmesidir. Yüce Allah yegâne yaratıcıdır. O, ezelî ilmiyle bilip dilediği her şeyi sonsuz güç ve kudretiyle yaratmıştır. Yaratmak, rızık vermek, diriltmek, öldürmek, nimet vermek ve şekil vermek tekvin sıfatının sonuçlarıdır. Yüce Allah Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurur: **"Bir şey yaratmak istediği zaman O'nun yaptığı 'ol' demekten ibarettir. O da hemen oluverir."[33]**

4.2. Meleklere İman

Melekler, Allah'ın (c.c.) emriyle çeşitli görevleri yerine getirmek üzere yaratılmış nûrânî ve rûhânî varlıklardır. Melekleri duyularımızla algılayamaz, gözümüzle göremeyiz. Bu sebeple onlar hakkındaki bilgileri, ancak Kur'an-ı Kerim'den ve Peygamberimizin (s.a.v.) sözlerinden öğrenebiliriz. Meleklerin varlığını şüphe duymaksızın kabul etmek, İslam dininin temel inanç esaslarındandır. Allah (c.c.), peygamberlere mesajlarını melek aracılığıyla bildirmiştir. Bu yüzden

32. *Şûrâ suresi, 51. ayet.*
33. *Yâsîn suresi, 82. ayet.*

Yüce Allah buyuruyor ki:

"...Rabbinin dilemesi bir yana, gökler ve yer durdukça, orada temelli kalacaklardır. Rabbin, şüphesiz, her istediğini yapar."

Hûd suresi, 107. ayet.

Yüce Allah buyuruyor ki:

"Eğer sana bir zarar dokunursa onu Allah'tan başka giderecek yoktur. Eğer sana bir hayır verirse (bunu da geri alacak) yoktur. Şüphesiz o her şeye kadirdir."

En'âm suresi, 17. ayet.

Yüce Allah buyuruyor ki:

"Yaratan, kusursuzca var eden ve varlıklara şekil veren Allah'tır..."

Haşr suresi, 24. ayet.

BİLGİ KUTUSU

Sevgili Peygamberimiz buyuruyor ki: *"Hem şeytan hem de melek insanın kalbine bazı duygu ve düşünceler getirir. Şeytanın işi kötülüğe çağırmak, sonu kötü ve zararlı işlere yönlendirmek ve haktan uzaklaştırmaktır. Meleğin işi ise doğruya, güzele ve iyiliğe çağırmak, kötülükten uzaklaştırmaktır.*

Kim içinde iyiliğe çağıran bir ses duyarsa bilsinki o meleğin sesidir. Hemen ona uysun. Allah'a şükretsin. Kim de içinde kötülüğe çağıran bir ses duyarsa bilsin ki o şeytanın sesidir. Ondan uzaklaşsın ve Allah'a sığınsın."

Tirmizî, Tefsir, 3.

YORUMLAYALIM

"Çocuklar melektir."

Yukarıdaki söz ile ne kastedilmektedir? Yorumlayınız.

melekleri inkâr etmek, dolaylı olarak vahyi, peygamberi, peygamberin getirdiği kitabı ve tebliğ ettiği dini de inkâr etmek anlamına gelir. O hâlde, Allah'ın (c.c.) vahiy gönderdiğine, peygamberlere ve kitaplara iman eden bir kimsenin meleklere de inanması gerekir.

Kâinattaki varlıkların bir kısmını gözümüzle görür, duyularımızla algılayabiliriz. Ancak varlıklar, sadece algılayabildiklerimizden ibaret değildir. Göremediğimiz ve algılayamadığımız varlıklar da bulunmaktadır. Bir şeyin varlığını kabul etmemiz için onu mutlaka görmemiz gerekmez. Görmediğimiz hâlde varlığını kabul ettiğimiz pek çok şey vardır. Örneğin; akıl, sevgi, merhamet ve mutluluğu gözümüzle göremeyiz. Fakat hepimiz bunların varlığını kabul ederiz. Melekler, cinler ve şeytan görülmeyen varlıklar arasında yer alır. Onları göremeyişimiz, gözümüzün onları görebilecek özellikte olmamasındandır. Biz melekleri ve şeytanı göremeyiz, ama onların varlığına inanırız. Çünkü Rabbimiz, meleklerin[34] ve şeytanın[35] var olduğunu Kur'an-ı Kerim'de bize bildirmiştir.

Meleklerin insanlardan ve diğer varlıklardan farklı birtakım özellikleri vardır.

1. *Melekler, nurdan yaratılmışlardır.*
2. *Son derece güçlü ve kuvvetlidirler. (bk. Fatır suresi, 1. ayet.)*
3. *Çok hızlı hareket edebilirler. Bu nedenle kısa zamanda çok uzun mesafelere gidebilirler.*
4. *Allah'ın (c.c.) kendilerine verdikleri emir ve görevleri yerine getiren varlıklardır. (bk. Enbiye suresi, 26-28. ayetler, Tahrîm suresi, 6. ayet.)*
5. *Hiç ara vermeksizin Allah'a (c.c.) itaat ve kullukla meşgul olurlar. (bk. Enbiya suresi, 19-20. ayetler.)*
6. *Yüce Allah'ın emirlerine karşı gelmez, isyan etmezler. Allah'ın (c.c.) herhangi bir yasağını çiğneyip günah işlemezler. Hiçbir varlığa kötülük etmezler.*
7. *Meleklerin cinsiyetleri yoktur. (bk. Necm suresi, 27. ayet, Zuhruf suresi, 19. ayet)*
8. *Onlar yemez, içmez ve uyumazlar. (bk. Hûd suresi, 69-70. ayetler)*

Temel görevi Allah'a (c.c.) kulluk ve itaat olan melekler sayılamayacak kadar çoktur. Kulluk ve ibadet görevlerinin yanı sıra Kur'an-ı Kerim'de ve hadislerde bildirilmiş özel işlerle görevlendirilmiş olanları da vardır.

34. bk Kadir suresi, 4. ayet; Fecr suresi, 22. ayet; Nebe' suresi, 38. ayet.
35. bk. Yasin suresi, 62 ayet; Fatır suresi, 6. ayet; Hac suresi, 4. ayet.

Cebrâil, Allah (c.c.) tarafından vahiy getirmekle görevlidir. Hz. Âdem'den (a.s.) son Peygamber Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kadar tüm peygamberlere Allah'ın (c.c.) mesajını Cebrâil ulaştırmıştır. Cebrâil için "Emin" ve "Ruhu'l-kudüs" isimleri de kullanılmaktadır. Bir ayette şöyle buyrulmaktadır: **" (Resûlüm!) Onu Rûhu'l-emîn (Cebrâil) uyarıcılardan olasın diye, apaçık Arap diliyle, senin kalbine indirmiştir."**[36]

Azrâil, eceli gelen canlıların ruhunu almakla görevli olduğu için kendisine "ölüm meleği" (melekü'l-mevt) de denmiştir. Onun bu görevi Kur'an'da şöyle bildirilmiştir: **"De ki: Size vekil kılınan ölüm meleği canınızı alacak, sonra Rabbinize döndürüleceksiniz."**[37]

Mîkâil, tabiat olaylarını ve varlıkların rızıklarını idare etmekle görevlidir. Bir ayette şöyle buyrulmaktadır: **"Kim Allah'a, meleklerine, peygamberlerine, Cebrâil'e, Mîkâil'e düşman olursa bilsin ki Allah da inkârcı kâfirlerin düşmanıdır."**[38]

İsrâfil, sûra üflemekle görevlidir. İsrâfil'in sûra ilk üflemesiyle kıyamet kopacak ve ikinci üflemesiyle tekrar diriliş gerçekleşecektir. Kur'an-ı Kerim'de konuyla ilgili şöyle buyrulmaktadır: **"Sûra üflenince artık Allah'ın diledikleri dışında, göklerde ve yerde kim varsa hepsi düşüp ölür. Sonra sûra bir kere daha üfürülür. Onlar da hemen ayağa kalkarak bekleşirler."**[39]

Kiramen kâtibin, insanın sağında ve solunda bulunan iki melektir. Sağdaki melek iyi, soldaki ise kötü davranışları yazmakla görevlidir. Bu melekler kıyamet günü hesap sırasında yazdıklarına şahitlik edeceklerdir. Kur'an'da bu melekler hakkında şöyle buyrulur: **"Şunu iyi bilin ki üzerinizde bekçiler, değerli yazıcılar vardır. Onlar yapmakta olduklarınızı bilirler."**[40]

Hafaza melekleri, Allah'ın (c.c.) emri doğrultusunda insanları kötülüklerden korurlar. Kur'an'da bu melekler hakkında şöyle buyrulur: **"Onun önünde ve arkasında Allah'ın emriyle onu koruyan takipçiler (melekler) vardır..."**[41]

Münker ve Nekir, ölümden sonra kabirde sorgu ile görevli iki melektir. Bu melekler ölenleri kabirde sorgulayacaklardır.

Ayet ve Hadislerde ismi geçen melekler

36. Şu'arâ suresi, 193-195. ayetler.
37. Secde suresi, 11. ayet.
38. Bakara suresi, 98. ayet.
39. Zümer suresi, 68. ayet.
40. İnfitâr suresi, 10-12. ayetler.
41. Ra'd suresi, 11. ayet.

YAZALIM

Hafaza Melekleri:..........................

....

Münker Nekir:.................................

....

İsrâfil:..

....

Mîkâil:..

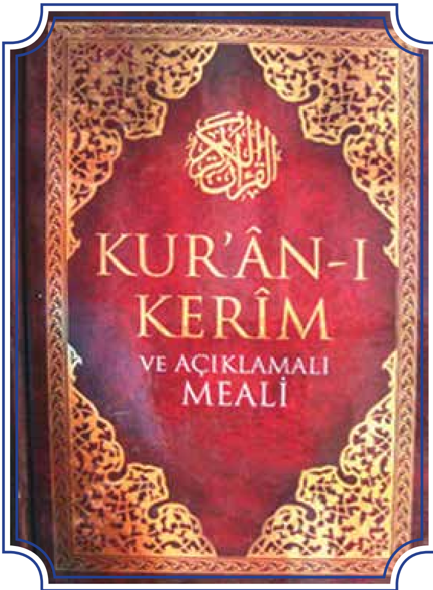
....

Yukarıda isimleri verilen meleklerin görevlerini yazınız.

Melekler, kötülük ve günahlardan korunmaları, güzelliklere kavuşmaları için mü'minlere dua ederler. Bunu Yüce Rabbimiz bize şöyle haber vermektedir: **"... (Melekler) Rablerini överek tesbih ederler. O'na inanırlar. Mü'minlerin bağışlanması için şöyle dua ederler: Ey Rabbimiz! Senin ilmin ve rahmetin her şeyi kuşatmıştır. O hâlde tevbe edip Senin yoluna uyanları bağışla. Onları cehennem azabından koru! Ey Rabbimiz! Mü'minleri ve onların atalarından, eşlerinden, soylarından iyi olanları, kendilerine söz verdiğin Adn cennetlerine yerleştir. Şüphesiz güçlü ve hikmet sahibi olan ancak Sensin. Bir de onları her türlü kötülük ve günahlardan koru! Sen kimi kötülüklerden korursan, (hesap günü de) ona merhamet edersin. İşte asıl kurtuluş ve büyük mutluluk budur."**[42]

Melekler insanları iyiliğe ve güzelliğe yönlendirirler. Allah'a (c.c.) isyan etmemeleri ve günahtan uzak olmaları nedeniyle de iyiliği ve güzelliği sembolize ederler.

Peygamber Efendimiz bir hadisinde şöyle buyurmuştur: *"Şeytan da melek de insanoğluna sokularak kalbine birtakım şeyler getirirler. Şeytanın işi kötülükle korkutup hakkı yalanlamaktır. Meleğin işi ise iyiyi tavsiye edip Hakk'ı doğrulamaktır. İçinde iyi bir şey bulunan kimse onun Allah'tan olduğunu bilsin ve Allah'a hamd etsin. Kötü bir şeyi bulan ise şeytandan koruması için Allah'a sığınsın."*[43]

4.3. Kitaplara İman

Rabbimiz, insanlara doğru yolu göstermek için peygamberler göndermiş, onlara vahiy yoluyla hitap etmiştir. Bu şekilde Allah Teâlâ'nın kullarına yol göstermek ve onları aydınlatmak üzere peygamberine vahyettiği sözlere ve bunların yazıya geçirilmiş şekline "ilahi kitap" denilmektedir. İlâhî kitaplara Allah (c.c.) katından indirilmiş olması sebebiyle "kütüb-i münzele" şeklinde de ifade edilmektedir.[44]

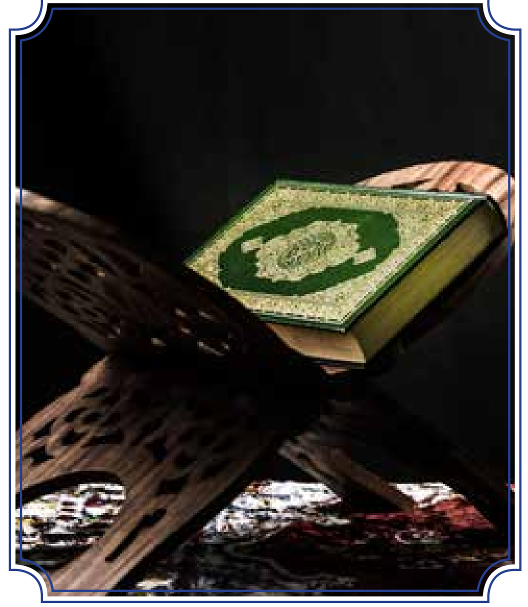
Rabbimizin gönderdiği ilahi kitaplara inanmak, İslam'ın temel iman esaslarından biridir. Kur'an'da ismi geçen kitapların ve sahifelerin Allah (c.c.) tarafından bazı peygamberlere gönderildiğine inanmak ve bu kitapların aslının hak olduğunu kabul etmek kitaplara imanın gereğidir. Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmaktadır: **"Ey iman edenler! Allah'a, peygamberine, resulüne indirdiği kitaba ve daha önce**

42. *Mü'min suresi, 7-9. ayetler.*
43. *Tirmizî, Tefsir, 3.*
44. *Komisyon, İlmihal-1 (İman ve İbadetler), C 1, s. 99.*

indirdiği kitaba iman ediniz. Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve kıyamet gününü inkâr ederse tam manasıyla sapıtmıştır."[45]

Allah'ın (c.c.) insana verdiği akıl yeteneği onun pek çok konuda yol göstericisi olmaktadır. Akıl kişinin yaratanını bulmasını sağlayabilir. Fakat insan Allah'a (c.c.) karşı ne gibi hak ve sorumluluklarının bulunduğunu, O'na nasıl ibadet edeceğini akıl yoluyla bulamaz. Bu eksikliği gidermek için Rabbimiz Peygamberlerini göndermiştir. Peygamberler gerek sözlü olarak ve gerekse kendilerine verilen kitaplar vasıtasıyla insanlara doğru yolu göstermekte, ibadet, ahlak, sosyal ve ferdi hayatla ilgili pek çok hakikati öğretmektedir.

Allah (c.c.) tarafından gönderilen ilahî kitaplardan Tevrat, Hz. Musa'ya (a.s.); Zebur, Hz. Davud'a (a.s.); İncil, Hz. İsa'ya (a.s.); Kur'an-ı Kerim ise Peygamberimiz Hz. Muhammed'e (s.a.v.) indirilmiştir. Bu ilahî kitaplardan başka bazı peygamberlere "suhuf" denilen sayfalar verilmiştir. Kutsal kitaplardaki ilahî mesajlar Kur'an'da son şeklini almış ve değişmeden günümüze kadar gelmiştir. Bu kitaplardan Kur'an hariç diğerleri zamanla değiştirilmiştir. Kur'an-ı Kerim kıyamete kadar değiştirilemeyecektir. Rabbimiz bu hususta şöyle buyurmaktadır. **"Şüphesiz Kur'an'ı biz indirdik, elbette onu biz koruyacağız."**[46]

Kur'an-ı Kerim ilahî kitapların sonuncusudur.

4.4. Peygamberlere İman

Peygamberlere iman İslam'da temel inanç esaslarından birisidir. Peygamberler Rabbimizin insanlar arasından seçip vahiy ile şereflendirdiği doğru, güvenilir, zeki, günah işlemeyen ve vahiy yoluyla kendisine gelen emir ve yasakları insanlara ulaştıran kimselerdir. Kur'an-ı Kerim'de peygamberleri ifade etmek üzere "resul" ve "nebi" kavramları kullanılmaktadır.

Peygamberlere iman, peygamberlerin Allah (c.c.) tarafından seçildiğine, Allah'tan (c.c.) getirdikleri bilgilerin gerçek ve doğru olduğuna inanmaktır. Hz. Âdem'den (a.s.) itibaren bütün peygamberler aynı iman hakikatlerini anlattıkları için sonra gelen bir peygamber kendisinden önce gelen peygamberleri tasdik edip yani onların hak ve doğru olduğunu belirtip kendilerinin bu inanç halkasını devam ettirdiklerini özellikle vurgulamışlardır.

KONUŞALIM

Peygamberlerin hak dini anlatırken yaşadıkları zorluklar karşısında nasıl tavır takındıklarını arkadaşlarınızla konuşunuz.

TARTIŞALIM

"Peygamberlik kesbî değil, vehbîdir." sözünden ne anlıyorsunuz? Arkadaşlarınızla tartışınız.

45. *Nisâ suresi, 136. ayet.*
46. *Hicr suresi, 9. ayet.*

Kur'an'da adı geçen peygamberlerden bazıları

İlk insan ve peygamber Hz. Âdem'den (a.s.) son peygamber Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kadar pek çok peygamber gelip geçmiştir. Rabbimiz her topluma bir peygamber göndermiştir: **"...(Geçmiş) her toplum içinde mutlaka bir uyarıcı peygamber bulunmuştur."**[47] Bu peygamberlerin bir kısmının hayat hikâyeleri ve mücadeleleri Kur'an'da anlatılmış bir kısmı ise anlatılmamıştır. **"Daha önce kıssalarını sana anlattığımız peygamberler gönderdik. Anlatmadığımız (nice) peygamberler de gönderdik..."**[48] İman zincirinin birer halkasını teşkil eden peygamberlerin tümüne inanmak gerekir. Bu durum ayette şöyle ifade edilmiştir: **"... O (Allah'ın) peygamberleri arasında hiçbir ayrım yapmayız (onların hepsine inanırız)..."**[49]

Peygamberlik, Allah (c.c.) vergisidir (vehbî). İstemek ve çalışmakla (kesbî) elde edilemez. Peygamberlerin Rabbimiz tarafından seçilmesiyle ilgili olarak Kur'an'da şöyle buyrulmaktadır: **"Bu (peygamberlik), Allah'ın lütfudur. Onu dilediğine verir..."**[50]

Yüce Allah, insanların ihtiyacı olduğu için peygamberleri göndermiştir. Çünkü insan, aklı ile Allah'ın (c.c.) varlığını, birliğini anlayabilir. Ancak nasıl ibadet edileceğini, ahiretin varlığını, sevap ve günah kazandıran şeylerin tümünü aklı ile bulamaz. Bu konularda insan, peygamberlerin bilgilendirmesine ve kılavuzluğuna ihtiyaç duyar.

Tüm peygamberlerde ortak olarak bulunan birtakım özellikler vardır; peygamberler asla yalan söylemezler (sıdk), emanete hıyanet etmezler (emanet), günah işlemezler (ismet), zeki ve akıllıdırlar (fetânet). Allah'tan (c.c.) aldıkları bilgileri eksiksiz olarak insanlara ulaştırırlar (tebliğ).

Kur'an-ı Kerim'de peygamberlerin, insan olma bakımından, diğer insanlardan farklı olmadıkları belirtilir. Onlar da yer, içer, evlenir, çocuk sahibi olur, hastalanır ve ölürler. Bunun yanında Rabbimiz, peygamberlerini bir takım olağanüstü olaylarla da desteklemiştir ki buna "mucize" denir. Kur'an'da peygamberlerin kıssaları anlatılırken bu mucizelere değinilmektedir. Bu bağlamda Peygamberimize de birtakım mucizeler verilmiştir. Bunlar içinde sürekli devam eden bir mucize olarak kutsal kitabımız Kur'an özel bir yere sahiptir.

ANLATALIM

Kur'an-ı Kerim'de yer alan peygamber mucizelerinden bir tanesini araştırarak sınıfta anlatınız.

47. Fâtır suresi, 24. ayet.
48. Nisâ suresi, 164. ayet.
49. Bakara suresi, 285. ayet.
50. Cum'a suresi, 4. ayet.

4.5. Ahiret Gününe İman

Ahirete iman, İslam'ın iman esaslarından birisidir. Kur'an-ı Kerim'in pek çok ayetinde ahiret inancı Allah'a (c.c.) imanla birlikte yer almaktadır. Dünya hayatı geçici, ahiret hayatı ise kalıcı ve ebedidir. Dünya ahiretin tarlasıdır. İnsanlar bu dünyada yapıp ettiklerinden ahirette hesaba çekilecektir. **"Sonra o gün (ahirette) size verilmiş olan her nimetten sorguya çekileceksiniz!"[51]** Sorumluluklarını hakkıyla yerine getirenler mükâfatını alacak, yapmayanlar ise cezasını çekecektir.

Dünyanın geçici zevklerine aldanmayıp, ahiret hayatı için çalışmamız gerektiği ayette şu şekilde ifade edilmiştir: **"Dünya hayatı bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. Sorumluluk sahibi olanlar için ahiret yurdu muhakkak ki daha hayırlıdır. Hâlâ akıl erdiremiyor musunuz?"[52]**

Bununla birlikte Allah (c.c.) dünyadan el etek çekmememiz gerektiğini bizlere haber vermektedir. Hem dünya hem de ahiret hayatını kazanacak şekilde dengeli olmamız istenmektedir. Bu konuda ayette şöyle buyrulmaktadır: **"Allah'ın sana verdiğinden (onun yolunda harcayarak) ahiret yurdunu iste; ama dünyadan da nasibini unutma..."[53]**

Ahiret hayatı kıyametin kopmasıyla başlayacak, insanlar mahşer yerinde toplanacaklar, yaptıkları işlerin karşılıklarını görmek üzere mizan kurulacak, amel defterleri verilecek, bunun neticesi olarak cennet veya cehennemi hak edeceklerdir. İnsanların yaptıkları hiçbir şey karşılıksız kalmayacaktır.[54] Bu nedenle Peygamber Efendimiz bir hadisin de *"Allah'a ve ahiret gününe inanan kişi ya hayır söylesin ya da sussun..."*[55] buyurmuşlardır.

4.6. Kader ve Kazaya İman

Kader, Yüce Allah'ın, ezelden ebede kadar olacak bütün şeylerin zaman ve yerini, özellik ve niteliklerini, sonsuz ilmiyle bilip takdir etmesidir. Kaza ise Allah'ın (c.c.) takdir ettiği şeylerin, zamanı gelince meydana gelmesidir. Kaza ve kader Allah'ın (c.c.) ilim, irade, kudret ve tekvin sıfatlarıyla ilgilidir. Kadere inanan insan; hayır ve şerrin, iyi ve kötünün, evrendeki her şeyin Allah'ın (c.c.) bilmesi ve yaratması ile

---

51. Tekâsür suresi, 8. ayet.
52. En'âm suresi, 32. ayet.
53. Kasas suresi, 77. ayet.
54. bk. Zilzâl suresi, 7,8. ayetler.
55. Tirmizî, Kıyamet, 51.

Yüce Allah buyuruyor ki:

"Kitap ortaya konmuştur. Suçluların onda yazılı olanlardan korkmuş olduklarını görürsün. Vay hâlimize derler, bu nasıl kitapmış. Küçük büyük hiçbir şey bırakmaksızın hepsini sayıp dökmüş. Böylece yaptıklarını karşılarında bulmuşlardır. Senin Rabbin hiç kimseye zulmetmez"

Kehf suresi, 49. ayet.

DEĞERLENDİRELİM

"Nasıl yaşarsanız öyle ölürsünüz. Nasıl ölürseniz öyle diriltilirsiniz."

Müslim, Cennet, 83.

Yukarıdaki hadisin vermek istediği mesajı arkadaşlarınızla sınıfta değerlendiriniz.

TARTIŞALIM

Çalışmadan düşük not alan bir öğrenci "Kaderim böyleymiş, ne yapayım." sözü öğrencinin nasıl bir kader anlayışına sahip olduğunu göstermektedir? Arkadaşlarınızla tartışınız.

İnsan cüzî iradesi ile kendi davranışlarını seçmekte özgürdür.

olduğunu kabul eder. Müslüman, kâinattaki tüm varlıkları ve olayları belli bir ahenk ve ölçüye göre düzenleyenin Allah (c.c.) olduğunu bilir. Nitekim Allah (c.c.), kâinatta olan her şeyi belli bir plan (kader) içerisinde yarattığını şöyle ifade etmiştir. **"Biz her şeyi bir kadere (ölçüye, plana) göre yarattık."**[56]

Kâinattaki olaylar O'nun bilgisi dâhilinde meydana gelmektedir. **"... O (Allah) her şeyi bilendir."**[57] "Her şey" ifadesi geçmişi, şimdiyi ve geleceği de kapsar. O'nun ilminin bir sınırı yoktur. Allah (c.c.) sonsuz ilmiyle insanların yapacaklarını önceden bilir. O'nun her şeyi bilmesi insanların iradesini ortadan kaldırmaz. İnsan hür iradesini kullanarak yapmayı tercih ettiği davranışlarından her hâlükârda sorumlu olmaktadır.

İnsan, aklı sayesinde vahye muhatap olmakta ve dinî sorumluluk almaktadır. Kur'an'da insanın, iman konusunda ve din seçiminde özgür bırakıldığı şöyle ifade edilmiştir: **"Şüphesiz biz ona doğru yolu gösterdik. İster şükredici olsun, ister nankör."**[58] Ayrıca Allah (c.c.), insanın sorumluluğunu gücüyle sınırlı kılmaktadır. Bu husus Kur'an'da şöyle ifade edilmektedir: **"Allah, kimseye gücünün üstünde bir şey teklif etmez..."**[59]

Akıl ve özgür irade sahibi insan karşılaştığı zorluklar karşısında ümitsizliğe kapılıp "kaderim böyle" diyerek başarısızlıklarının, sıkıntılarının sorumluluğunu kadere yükleyemez. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: **"Başınıza gelen herhangi bir musibet kendi yaptıklarınız sebebiyledir. O yine de çoğunu affeder..."**[60] Dünya hayatında başarılı olma; çalışmaya, gayret etmeye, aklımızı kullanarak yeni ve farklı imkânlar oluşturmaya bağlıdır. İnsanın, çalışmadan ve gayret etmeden isteklerine ulaşması mümkün değildir. Rabbimiz bu hususu şöyle ifade buyurmuştur: **"Gerçekten insan için kendi çalışmasının karşılığından başka bir şey yoktur."**[61]

Tevekkül, dinimizin bildirdiği sebeplere yapıştıktan sonra neticeyi sebeplerden değil, sebepleri yaratandan beklemektir. **"...Bir işe başladığın zaman, Allah'a tevekkül et, O'na güven!.."**[62] ayet-i kerime, tevekkül ile beraber azmederek çalışmak gerektiğini göstermektedir.

56. *Kamer suresi, 49. ayet.*
57. *Şûrâ suresi, 12. ayet.*
58. *İnsan suresi, 3. ayet.*
59. *Bakara suresi, 286. ayet.*
60. *Şûrâ suresi, 30. ayet.*
61. *Necm suresi, 39. ayet.*
62. *Âl-i İmrân suresi, 159. ayet.*

Tevekkül, herhangi bir işin gerçekleşmesi için yerine getirilmesi gereken sebepleri yerine getirdikten sonra bu işin sonucunu Allah Teâlâ'dan beklemektir.

Dünya işlerinde genellikle sebepler yerine getirildiğinde sonuçlara ulaşılır. Doğru sebebe yapışan doğru netice alır. Bu durum inananlar için Allah'a (c.c.) hamd ve şükür vesilesidir.

Bazen işlerin gerçekleşmesi için gerekli sebepler yerine getirilir fakat beklenmeyen, öngörülmeyen, tahmin edilemeyen şeyler sebebiyle beklediğimiz sonucu alamayabiliriz. Bu durumda inanan kimse bıkkınlık, yılgınlık ve ümitsizliğe kapılmaz. Sonuca tevekkül eder. İçinde bulunduğu durumda nasıl çözüm bulacağını araştırır. İnançsız kimse ise çabalarının sonucunu alamadığı için sonucu intihara kadar varabilecek bunalımlara düşebilir.

Tevekkül, değiştirilmesi insan gücünün dışında olan üzücü olayları, ezelde takdir edilmiş bilip, üzülmemek, Allah Teâlâ'dan geldiğini düşünerek seve seve karşılamaktır. İnsan, bir işin neticesinin iyi mi, kötü mü olacağını bilemez. Hayır sandığı çok şey, şerle; şer sandığı çok şey de, hayırla neticelenebilir. Müslüman muhakkak şu işim olsun diye ısrar etmemeli, hayırlısını Allah'tan (c.c.) istemelidir.

YORUMLAYALIM

"Biz ona iki yol (iyi ve kötü) gösterdik."

Beled suresi, 10. ayet.

Yukarıdaki ayet mealini insanın kaderi açısından yorumlayınız.

TARTIŞALIM

Kader konusuyla ilgili bilgilerinizi göz önünde bulundurarak aşağıdaki kıssayı arkadaşlarınızla tartışınız.

ÖLÜMDEN KAÇIŞ

Hz. Süleyman (a.s.), bir gün Kudüs'te Mescid-i Aksa'da arkadaşları ile oturup sohbet ederken, içeriye bir adam girer. Hz. Süleyman'a (a.s.) yaklaşıp ona gizlice bir şeyler söyler ve ayrılırken oturanları göz ucuyla süzer. Meclistekilerden birini görünce hayretle ve şaşkınlıkla bir süre adamı süzer sonra çıkıp gider.

Şaşıran adam, Hz. Süleyman'a (a.s.) sorar:

– Bu adam kimdi?

Hz. Süleyman (a.s.) cevap verir:

– Azrâil'di (a.s.). İnsan suretine girmiş olarak ziyarete gelmiş.

Bu cevabı alan adam endişe ve korkuya kapılır ve Hz. Süleyman'a (a.s.) yalvarır:

– Ya Süleyman (a.s.), Azrâil (a.s.) bana çok tuhaf baktı, doğrusu onun bu tavrından ürperdim. Ne olur beni buradan uzak bir yerlere gönder.

Arkadaşının ricasını kırmaz Hz. Süleyman (a.s.). Emrindeki Rüzgara onu alıp Yemen'e götürmesini emir buyurur. Adam ertesi gün Yemen'de birden karşısında, bir gün önce gördüğü ve Azrâil (a.s.) olduğunu öğrendiği adama rastlar. Başına geleceği anlar ve konuşur:

– Anladım, benim canımı almaya geldin. Yalnız bir sorum var, ona cevap ver öyle al canımı, der. Dün beni Süleyman'ın (a.s.) meclisinde görünce neden yüzüme hayretle baktın?

Azrâil (a.s.) cevap verir:

– Ben bu gün senin canını Yemen'de almakla görevlendirilmiştim. Dün seni Kudüs'te Süleyman'ın (a.s.) meclisinde oturur görünce, 'Bu adam bir günde Yemen'e nasıl gidecek?' diye hayret ettim der.

Mesnevi'den uyarlanmıştır.

Abdulbaki Gölpınarlı, Mesnevi Tercemesi ve Şerhi, s. 239-240.

DEĞERLENDİRME SORULARI

A- Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplandırınız.

1- Din insan için neden önemlidir? Açıklayınız.

2- İcmâli ve tafsilî iman ne demektir? Açıklayınız.

3- Allah'ı (c.c.) daha iyi tanımak için onun sıfatlarını bilmenin önemini açıklayınız.

4- Özel görevleri olan melekleri sayarak görevlerini açıklayınız.

5- Peygamberlerin sıfatlarını sayınız. Kısaca açıklayınız.

6- Kitap ve peygamber gönderilmesinin hikmetlerini açıklayınız.

7- İnsanların işlerini yaparken "Allah (c.c.) beni görüyor." diye düşünmesi yaptıklarının sonucunu nasıl etkiler? Açıklayınız.

B **Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.**

8- Aşağıdakilerden hangisi Allah'ın (c.c.) sübûtî sıfatlarından değildir?

A) İlim
B) Bekâ
C) İrade
D) Kudret
E) Tekvin

9- "Kitap ortaya konmuştur. Suçluların onda yazılı olanlardan korkmuş olduklarını görürsün. Vay hâlimize derler, bu nasıl kitapmış. Küçük büyük hiçbir şey bırakmaksızın hepsini sayıp dökmüş. Böylece yaptıklarını karşılarında bulmuşlardır. Senin Rabbin hiç kimseye zulmetmez" (Kehf suresi, 49. ayet.)

Yukarıdaki ayet mealinde bahsedilen kitap aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kur'an-ı Kerim
B) Tevrat
C) İncil
D) Zebur
E) Amel defteri

10- Kelime-i şehadetin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ben Allah'a inanıyorum. Hz. Muhammed'in peygamber olduğuna da inanıyorum.
B) Allah'tan başka ilâh yoktur. Muhammed Allah'ın kulu ve elçisidir.
C) Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Hz. Muhammed'in Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna şahitlik ederim.
D) Allah yaptığım her şeye şahittir.
E) Şahitlik ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur.

11- I. Allah'ın (c.c.) varlığına ve birliğine inandığımızı
II. Allah'tan (c.c.) başka hiçbir varlığın ibadet edilmeye lâyık olmadığını
III. Allah'tan (c.c.) başka varlıkların da ilâh olabileceğini
IV. Allah'ın (c.c.) emir ve yasaklarına uygun bir hayat yaşayacağımızı
V. Peygamber Efendimiz'e ve onun Allah'tan (c.c.) getirdiği bütün haberlere inandığımızı

Kelime-i şehadet ile yukarıdakilerden hangilerini ifade etmiş oluruz?

A) Yalnız I ve II
B) I, II, IV ve V
C) II, III ve V
D) I, II, III, IV ve V
E) III, IV ve V

12- Allah'ın (c.c.) zat ve sıfatlarında tek olması, çokluğu reddetmesi, eşi ve benzerinin olmaması" anlamına gelen sıfatı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hayat
B) Vahdaniyet
C) Kıyâm bi nefsihî
D) Muhâlefetün li'l-havâdis
E) Kudret

13- Aşağıdaki kavramlardan hangisi peygamberlerin sıfatlardan biri değildir?

A) İsmet
B) Emanet
C) Fetânet
D) Tebliğ
E) Kıdem

14- Aşağıdakilerden hangisi Allah'ın (c.c.) zâtî sıfatlarından biridir?

A) Hayat
B) Kıdem
C) İlim
D) Tekvin
E) Semi'

C Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanların yanlarına (D), yanlış olanların yanlarına ise (Y) yazınız.

15- (....) Din sadece inanç esaslarıyla ilgili olup hayatın diğer alanlarını düzenlemez.

16- (....) Bir kimsenin mü'min sayılabilmesi için esas olan kalp ile tasdiktir. Dil ile ikrar etmesi o kişinin diğer insanlar tarafından da mü'min olarak bilinebilmesi için gereklidir.

17- (....) Melekler de tıpkı insanlar gibi irade sahibidir. Dolayısıyla yaptıkları her şeyden sorumludurlar.

18- (....) Peygamberlerin en önemli özelliklerinden birisi örnek olmalarıdır. Dinin nasıl yaşanacağını bizzat kendi hayatlarında tatbik eder, insanlara gösterirler.

19- (....) Kader Allah'ın (c.c.) sonsuz ilmiyle olayları bilip takdir etmesidir.

Ç Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

tasdik - icmalî iman - hafaza melekleri - vedûd - zâtî sıfatlar - sübûtî sıfatlar

20- Sadece Allah'a (c.c.) ait olan sıfatlara .... denir.

21- Allah'ın (c.c.) güzel isimlerinden birisi olan .... hem çok seven ve hem de çok sevilen demektir.

22- Allah'ın (c.c.) emri doğrultusunda insanları kötülüklerden koruyan meleklere .... denir.

23- İman esaslarının kalben kabul edilip onaylanmasına .... denir.

24- Peygamberimizin (s.a.v.) Allah'tan (c.c.) alıp haber verdiği şeylerin hepsine birden inanmaya ... . denir.